

บทที่ 4

สาระข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเขตบางขุนเทียน

1. ประวัติเขตบางขุนเทียน

เขตบางขุนเทียน(อำเภอบางขุนเทียน) ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลาประมาณ 100 กว่าปีเศษ สันนิษฐานว่า ตั้งครั้งแรกในราวปี พ.ศ.2410 สถานที่ตั้งของตัวที่ทำกรอาคาร มีผู้เล่ากันว่าใช้เรือต่อเป็นที่ทำการจอดประจำอยู่ที่บริเวณปากคลองหัวกระบือ แขวงท่าข้าม ต่อมาในราวปี พ.ศ.2437 ได้ย้ายมาสร้างตัวอาคารที่ทำการอยู่บริเวณสามแยกบางขุนเทียน(สามแยกคลอง) และในราวปี พ.ศ.2452 บริษัททำเงินได้มาสร้างทางรถไฟ เริ่มจากจังหวัดสมุทรสาคร รถไฟสายนี้ได้ผ่านบริเวณวัดราชโอรสาราม เขตบางขุนเทียนจึงได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ริมถนนรถไฟในที่ดินของวัดราชโอรสาราม ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ ซึ่งขณะนั้นประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายรถไฟมาติดต่อราชการเขต

ปัจจุบัน เขตบางขุนเทียนมีสถานที่ทำใหม่ คือ ตั้งอยู่ริมถนนพระราม 2 (ถนนธนบุรี-ปากท่อ) หลักกิโลเมตรที่ 6.25 ในท้องที่หมู่ที่ 6 แขวงแสมดำ ได้เปิดทำการเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2522 โดย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พล.อ.เล็ก แฉวมาลี มาเป็นประธานในพิธีเปิด

ต่อมา มีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และเพื่อเป็นการบริการประชาชน และดูแลความทุกข์สุขของประชาชนให้ทั่วถึง กรุงเทพมหานครจึงมีคำสั่งให้ตั้งสำนักงานเขตบางขุนเทียน สาขา 1(จอมทอง) ขึ้นอีกแห่งหนึ่งเพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสำนักเขตบางขุนเทียน โดยเปิดบริการประชาชนเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2532 และแบ่งใช้อาคารของโรงเรียนวัดมงคลวราราม เป็นที่ทำการชั่วคราว มีพื้นที่การปกครอง 25.724 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 4 แขวง คือแขวงบางขุนเทียน แขวงบางคือ แขวงบางมด และจอมทอง ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2532 เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และตั้งเป็น 2 เขต คือ เขตบางขุนเทียน และเขตจอมทอง ทำให้พื้นที่การปกครองของสำนักเขตบางขุนเทียน 155.432 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การบริหาร 3 แขวง คือแขวงบางบอน แขวงแสมดำ และแขวงท่าข้าม ส่วนเขตจอมทอง มีพื้นที่การปกครองและพื้นที่บริหารเท่ากับพื้นที่ที่แบ่งให้สำนักเขตบางขุนเทียน สาขา 1 (จอมทอง) รับผิดชอบดังกล่าวข้างต้น และในปัจจุบันเมื่อแขวงบางบอน ได้ขยับขยายเปลี่ยนเป็นเขตบางบอน เขตบางขุนเทียนจึงมีพื้นที่เขตการบริหาร 2 แขวง คือ แขวงแสมดำ และแขวงท่าข้าม โดยมีพื้นที่การปกครอง 123.26 ตารางกิโลเมตร

คำขวัญเขตบางขุนเทียนในอดีต ....

ศูนย์อุตสาหกรรมใหญ่ หลวงพ่อปลิวัดกำแพง

แหล่งตำนานพระเจ้าเสื่อ   เหลือเชื้อทะเลงาม
ตามโครงการพระราชดำริ   งามไม่มีที่ติ สาวรามัญ
ระบือถิ่นกึ่งกุลา   ชาวประชารำลือ
นี่แหละคือ “บางขุนเทียน”

คำขวัญเขตบางขุนเทียน ปัจจุบัน...

หลวงพ่อไปล่วัดกำแพง แหล่งชายทะเล
พื้นเพรามัญ   ลือถิ่นถึงแสม

2. ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

ในท้องที่เขตบางขุนเทียนนั้น มีคลองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อยู่คลองหนึ่ง ปัจจุบันเรียกว่าคลองสนามชัย ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้กล่าวไว้ว่าสมเด็จพระศรีสรรเพชญ์ หรือประชาชนชาวไทยรู้จักทั่วไปว่า “สมเด็จพระเจ้าเสือ” พระองค์ทรงพอพระทัยในการเสด็จไปตกปลาจะโหม่ และมักจะใช้เส้นทางคลองสนามชัย เป็นเส้นทางเสด็จผ่านไปทรงเบ็ดที่ปากน้ำสมุทรสาคร แต่ก่อนจะเสด็จไปถึงปากน้ำสมุทรสาคร พระองค์ก็ได้เสด็จพักแรมระหว่างทางอำเภอบางขุนเทียน ดังปรากฏหลักฐาน คือมีตำหนักของพระองค์อยู่ ปัจจุบันเรียกว่า “พระตำหนักพระเจ้าเสือ” และพระตำหนักนี้อยู่ในหมู่ 2 เขตบางขุนเทียน ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองสนามชัย

ในการเสด็จทรงเบ็ดของพระองค์ครั้งหนึ่งได้ก่อให้เกิดเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ขึ้นมา กล่าวคือครั้งนั้นพระองค์ได้เสด็จทางชลมารคผ่านคลองสนามชัยเพื่อไปทรงเบ็ดที่ปากน้ำสมุทรสาครเช่นเคย โดยมีพันท้ายนรสิงห์เป็นผู้ถือท้ายเรือพระที่นั่ง ระหว่างเรือพระที่นั่งเสด็จผ่านคลองสนามชัยไปจนถึงตำบลโคกขาม(จังหวัดสมุทรสาคร) คลองนี้มีสภาพคดเคี้ยวมาก พันท้ายนรสิงห์ถือท้ายเรือพระที่นั่งลำบากยิ่งและได้ใช้ความสามารถ ความระมัดระวังอย่างเต็มที่แล้วแต่กระนั้นหัวเรือพระที่นั่งก็ยังไปกระทบกิ่งไม้ใหญ่จนหัวเรือขาดคดน้ำ พันท้ายนรสิงห์เห็นดังนั้นจึงตกใจรีบขึ้นกราบบังคมทูลขอให้ตัดศีรษะของตนเสียตามพระราชกำหนด พระเจ้าเสือทรงให้อภัยเพราะเห็นว่าไม่มีเจตนาเป็นอุบัติเหตุโดยแท้ แต่พันท้ายนรสิงห์ไม่ยอม เกรงว่าจะเป็เนียงอย่างแก่ผู้อื่นสืบไป จึงกราบบังคมทูลให้ตัดศีรษะของตน สมเด็จพระเจ้าเสือจึงจำต้องตัดสินพระทัยประหารชีวิตพันท้ายนรสิงห์ และตั้งศาลไว้ ณ ที่แดนประหาร ซึ่งเรียกกันต่อมาว่า “ศาลพันท้ายนรสิงห์” ต่อมาจึงได้ขุดคลองสนามชัย ในช่วงที่คดเคี้ยวใหม่ให้ชื่อว่า “คลองสนามชัย” มาจนทุกวันนี้

นอกจากนี้ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2452 ซึ่งอยู่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 นายรินทิพย์เบศรี(อินทร์) ได้ติดตามสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

บรมมหาเสนาณรงค์(รัชกาลที่ 3) ในคราวเสด็จยกกองทัพหลวงโดยทางชลมารค ไปปราบทัพพม่าซึ่งยกเข้ามาบุกรุกอาณาจักรไทย ณ เมืองกลาง และเมืองชุมพร โดยการยกกองทัพไปครั้งนี้ได้ใช้คลองสนามชัยเป็นทางผ่านไปสู่ทะเล

คลองสนามชัยนอกจากเป็นเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินของพระพุทธเจ้าเสือ และเป็นเส้นทางที่สมเด็จพระราชวังบรมมหาเสนาณรงค์ทรงยกกองทัพไปปราบพม่าที่เมืองกลางและเมืองชุมพรแล้วยังมีความสำคัญทางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย โดยเฉพาะชาวต่างประเทศมักนิยมนั่งเรือจากโรงแรมผ่านเข้ามาทางคลองดาวคนองไปตามลำคลองสนามชัยไปจนถึงวัดไทร ซึ่งแต่เดิมมี “ตลาดน้ำวัดไทร” ประชาชนชาวสวนนิยมนำผลไม้ของสวนของพื้นบ้านใส่เรือพายนำออกมาขายกันเต็มลำคลอง จนล้าลือไปทั่วสารทิศว่าตลาดน้ำวัดไทรเป็นตลาดน้ำที่สวยงามที่สุด ประเพณีค่อยสูญหายไปเพราะแม่น้ำลำคลองต่อการสัญจรไปมาของเรือหางยาวหรือลากจูงซึ่งมาจากมหาชัยไม่ได้ ทำให้สินค้าทรัพย์สินเสียหาย จึงค่อยเลิกกันไป ถึงแม้ว่าทางราชการและองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้คิดค้นวิธีการส่งเสริมอย่างไรก็ได้ผล เลยทำให้ตลาดน้ำวัดไทรค่อยๆหมดไป(ปัจจุบันตลาดน้ำวัดไทร ได้ย้ายไปอยู่ที่คลองดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี) ถึงกระนั้นชาวต่างประเทศก็ยังนิยมนำเรือเข้ามาชมสภาพท้องที่ และชนบทของเขตบางขุนเทียน ตามริมฝั่งคลองสนามชัยอยู่ตลอดเวลา

นอกจากเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในประวัติศาสตร์แล้ว บางขุนเทียนยังได้ถูกกล่าวขานในบทกวีนิพนธ์ไว้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งเป็นสมัยที่มีกวีเอกหลายท่าน เมื่อแต่ละท่านได้มีโอกาสผ่านย่านบางขุนเทียน ก็ได้เขียนบทกวีกล่าวถึงสถานที่ต่างๆที่ผ่านไว้อย่างไพเราะเพราะพริ้ง

นายรินทรธิเบศร์ ได้เขียนไว้ใน โครงนิราศนรินทร์ว่า

บางขุนเทียนถิ่นบ้าน นามมี

เทียนว่าเทียนแสงสี สว่างเหย้า

เย็นยามพระสุริยะสี ลาโลก ลงแม่

เทียนแม่จุกจักเข้า สู่ห้องหาใคร

จากโคลงบทนี้ ทำให้ชื่อบางขุนเทียนได้ปรากฏในเอกสารเป็นครั้งแรกในสมัยแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2

สุนทรภู่ มหากวีเอกของไทยได้เขียนบทกลอนไว้ในนิราศเมืองเพชรกล่าวถึงบางขุนเทียนเป็นความตอนหนึ่งว่า

จนเรือเดินทางถึงบางขุนเทียน

โอ้เทียนเอ๋ยเคยแจ่มแสงสว่าง

มาหมองหมางมืดมิดตะขวิดตะเขวียน

เหมือนมิดในใจจงด้องวนเวียน

ไม่ส่องเทียนให้สว่างหนทางเลย

เมื่อได้เดินทางผ่านไปถึงย่านหัวกระบือและแสมดำ ท่านสุนทรภู่ได้กล่าวว่าเป็นกลอนไว้ว่า
ถึงศรีษะกระบือ เป็นชื่อบ้าน

ระยะผ่านยุงชุมชุมข่มเหง

ทั้งกุมภากล้าหาญเขาพาลเกรง

ให้วังเวงวิญญูณ์เอกากาย

ถึงศิษย์หามาตามเมื่อยามเปลี่ยว

เหมือนมาเดียวแดนไพรน่าใจหาย

ถึงศรีษะละหาน เป็นย่านร้าย

ข้างฝั่งซ้าย แสมดำ เขาทำฟัน

จากบทกวีที่ยกมานั้น เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าบางขุนเทียน รวมทั้งชื่อบางชื่อสถานที่ต่างๆ ในพื้นที่เขตและวัดวาอารามในถิ่นนี้มีปรากฏมาช้านาน เป็นสถานที่สำคัญที่ปรากฏในทางประวัติศาสตร์ และบทกวีนิพนธ์นับว่าเป็นสิ่งที่ชาวบางขุนเทียนในปัจจุบันนี้สมควรภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

3. ลักษณะพื้นที่เขตบางขุนเทียน

(1) สภาพภูมิศาสตร์

ทิศเหนือ จดเขตภาษีเจริญ เขตหนองแขมและเขตบางบอน

ทิศใต้ จดอ่าวไทย

ทิศตะวันออก จดเขตจอมทอง เขตราชบุรีบูรณะ อำเภอพระประแดง กิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์และอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ทิศตะวันตก จดอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

(2) ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีเนื้อที่ทั้งหมด 123.26 ตารางกิโลเมตร เขตบางขุนเทียนเป็นเขตเดียวของกรุงเทพมหานครที่มีพื้นที่ติดทะเลประมาณ 5 กิโลเมตร ภายในพื้นที่ทั้งหมดมีลำคลองประมาณ 120 คลอง ลำรางสาธารณะ 19 ลำราง และลำกระโดงหลายสาย ซึ่งเป็นเสมือนเส้นเลือดหล่อเลี้ยงหัวใจประชาชนชาวบางขุนเทียน เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรจึงต้องอาศัยน้ำจากลำคลองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลำคลองที่เป็นเส้นทางคมนาคมและเป็นหัวใจของเกษตรกรที่สำคัญๆมีดังนี้

ก. คลองสนามชัย มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร เชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดสมุทรสาครอยู่ในท้องที่เขตบางขุนเทียน

ข. คลองหัวกระบือ มีความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร แยกจากคลองสนามชัย ผ่านท้องที่ช่วงแขวงท่าข้ามหลายหมู่บ้าน ไปออกคลองพิทยาลงกรณ์

ค. คลองพิทยาลงกรณ์ เริ่มต้นจากจังหวัดสมุทรสาคร และทางที่ผ่านในท้องที่เขตบางขุนเทียนมีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร

ปัจจุบันการประกอบอาชีพของประชาชนในเขตบางขุนเทียนได้เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับมีประชาชนได้ย้ายเข้ามาอยู่ในเขตบางขุนเทียนมากขึ้นหลายครอบครัว ซึ่งมีอาชีพค้าขายและประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม การคมนาคมจึงได้เปลี่ยนไปใช้ถนนหนทางมากขึ้น ถนนในเขตบางขุนเทียนที่สำคัญ เช่น

ก. ถนนเอกชัย จากศาลแพ่งธนบุรีถึงด่านซ่งสมุทรสาคร ยาวประมาณ 24 กิโลเมตร อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ยาวประมาณ 10 กิโลเมตร

ข. ถนนพระรามที่ 2 (ธนบุรี-ปากท่อ) จากถนนสุขสวัสดิ์ถึงถนนเพชรเกษม(อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี) ยาวประมาณ 84 กิโลเมตร อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ยาวประมาณ 14 กิโลเมตร

ค. ถนนบางขุนเทียน-ชายทะเล จากสามแยกบางบอนถึงชายทะเลยาวประมาณ 21 กม.

ง. ถนนวงแหวน จากถนนพระราม 2 ถึงถนนเพชรเกษม(บางแค) ยาวประมาณ 7 กม.

(3) เขตปกครอง เขตบางขุนเทียนแบ่งการปกครองออกเป็น 2 แขวง มีทั้งหมด 20 หมู่บ้าน

ก. แขวงแสมดำ มี 10 หมู่บ้าน

ข. แขวงท่าข้าม มี 10 หมู่บ้าน

อย่างไรก็ตาม เขตบางขุนเทียนจำแนกตามรายชื่อชุมชนที่ปรากฏอยู่ พบว่ามีดังนี้ คือ

ชุมชนในแขวงแสมดำ ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาหมู่ 2 ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาหมู่ 8 ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาหมู่ 9 ชุมชนเพชรทองคำ ชุมชนซอยนายเจียด ชุมชนจุฬพงษ์ ชุมชนวัดสะแกงาม ชุมชนวัดกำแพง ชุมชนแดงมณี ชุมชนสายสัมพันธ์ ชุมชนวัดแสมดำ ชุมชนสามัคคี หมู่ 1 ชุมชนซอยดอกกรัก ชุมชนหมู่บ้านเกาะโพธิ์ ชุมชนวัดนาค-สี่บาท

ชุมชนในแขวงท่าข้าม ได้แก่ ชุมชนทรัพย์สินกุลพัฒนา ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาหมู่ 6 ชุมชนศาลเจ้าแม่ทับทิม ชุมชนหลวงพ่อขาว ชุมชนคลองพิทยาลงกรณ์ ชุมชนวัดกก ชุมชนวัดหัวกระบือ ชุมชนวัดบัวผัน

(4) สภาพท้องที่ เขตบางขุนเทียนปัจจุบันแบ่งสภาพท้องที่ ดังนี้

ก. บริเวณชุมชน และบริเวณที่กำลังขยาย ได้แก่ แขวงแสมดำบางส่วน และแขวงท่าข้ามบางส่วน คือบริเวณริมถนนพระรามที่ 2 (ธนบุรี-ปากท่อ) ที่อยู่ในเขตบางขุนเทียน ซึ่งอยู่ในท้องที่แขวงท่าข้าม แขวงแสมดำ ในขณะนี้กำลังเริ่มก่อสร้างอาคารพาณิชย์ และบางส่วนเป็นโรงงานอุตสาหกรรมและมีการจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย การคมนาคมส่วนใหญ่ใช้ทางรถยนต์

ข. บริเวณชนบท ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแขวงท่าข้าม แขวงแสมดำ คือ บริเวณท้องที่ที่อยู่ห่างไกลออกไปจากชุมชนตามข้อ ก. การคมนาคมส่วนใหญ่ใช้ทางเรือและเดินเท้า

ค. บริเวณพื้นที่ที่ติดทะเล ส่วนใหญ่อยู่ในหมู่ที่ 9, 10 แขวงท่าข้าม มีสภาพเป็นพื้นที่ดินชายทะเลที่เป็นดินเลน ไม่สามารถปลูกพืชต่างๆ ได้ สาเหตุเนื่องจากน้ำเค็ม นอกจากพืชที่ขึ้นเอง

ตามชายทะเล คือ ไม้โกงกาง ลำพู แสม ต้นเหือกปลาหมอ พื้นที่ป่าชายเลนที่เป็นสาธารณะของ กทม.มีจำนวน 2,735 ไร่ ขณะนี้ยังมีเหลือเป็นป่าชายเลนจำนวน 200-300 ไร่เท่านั้น เนื่องจากถูกน้ำ ทะเลเซาะพังเป็นเลน หลักเขตของกรุงเทพมหานครปัจจุบันก็อยู่ในทะเล

แขวงท่าข้าม หมู่ที่9 หมู่ที่10 ที่ติดชายทะเล มีเขตติดต่อดังต่อไปนี้ คือ ด้านทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีคลองบางเสาธงกั้นอยู่ ด้านทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีคลองขุนราชพินิจใจ กั้นอยู่ ด้านทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทย ด้านทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่หมู่บ้านอื่นๆ ของแขวงท่าข้าม และแขวงอื่น ๆ ของ เขตบางขุนเทียน

ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ส่วนนี้ประกอบอาชีพการประมงน้ำกร่อย หรือเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น กุ้ง (กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำ) ปลา(ปลากกระพง ปลาหมอเทศ) ในการเลี้ยงกุ้งนั้นประชาชนจะ เรียกว่าทำนากุ้ง หรือทำวังกุ้งนั่นเอง ส่วนการคมนาคมที่ติดต่อสะดวกที่สุดคือ ทางน้ำ โดยใช้เรือ เป็นพาหนะแล่นไปตามลำคลอง ซึ่งสองข้างฝั่งจะมีต้นแสมขึ้นสลับกับต้นโกงกาง เหือกปลาหมอ ลำพูและกอจาก หากเดินทางไปในบางช่วงเวลาอาจจะพบฝูงลิงแสมมาแอบดูและสัตว์บางประเภท ที่หาคว่ได้ยากในกรุงเทพมหานคร

4. แหล่งสถานที่สำคัญโดยทั่วไป

ในเขตบางขุนเทียน มีแหล่งสถานที่ที่เป็นแหล่งการศึกษาในระบบโรงเรียน และวัดต่างๆ ดังต่อไปนี้

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร คือ

1)โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแขวงแสมดำ ได้แก่ โรงเรียนวัดกำแพง โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา โรงเรียนวัดบางกระดี โรงเรียนศาลเจ้า โรงเรียนวัดสะแกงาม โรงเรียนวัดแสมดำ โรงเรียน หมู่บ้านเกาะโพธิ์ โรงเรียนคลองห้วยทราย

2)โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแขวงท่าข้าม ได้แก่ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ โรงเรียนวัดประชา บำรุง โรงเรียนวัดเลา โรงเรียนวัดหัวกระบือ โรงเรียนวัดท่าข้าม โรงเรียนวัดบัวผัน โรงเรียนวัดคก โรงเรียนแก้วห้าทัพอุปถัมภ์

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้แก่

1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	แขวงแสมดำ
2 โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม	แขวงท่าข้าม
3 โรงเรียนทวีธาภิเษก 2	แขวงท่าข้าม

โรงเรียนประถม มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน(สช.) ได้แก่

1 โรงเรียนอนุบาลศิรินุสรณ์วิทยา	แขวงแสมดำ
2 โรงเรียนอนุบาลจรรุวัฒนานุกูล	แขวงแสมดำ

3 โรงเรียนอนุบาลสุพิชญา	แขวงแสมดำ
4 โรงเรียนอนุบาลวรรณสว่างจิต	แขวงแสมดำ
5 โรงเรียนอนุบาลอภิศรา	แขวงแสมดำ
6 โรงเรียนอนุบาลนพรัตน์	แขวงแสมดำ
7 โรงเรียนอนุบาลบ้านภักดี	แขวงแสมดำ
8 โรงเรียนสมิทธิพงษ์	แขวงท่าข้าม

วัด มีวัดในพระพุทธศาสนา คือ

แขวงแสมดำ มี 6 วัด คือ วัดกำแพง วัดบางกระดี วัดแสมดำ วัดสะแกงาม วัดพรหมรังษี
วัดสุธรรมวดี

แขวงท่าข้าม มี 8 วัด คือ วัดเลา วัดกก วัดบัวผัน วัดท่าข้าม วัดประทีปพลีผล วัดหัวกระบือ
วัดประชาบำรุง และวัดธรรมมาคุณาราม

นอกจากนั้น ในเขตบางขุนเทียน ก็ยังมีแหล่งสถานที่สำคัญโดยทั่วไป อื่นๆ อาทิเช่น
หน่วยงานราชการ และ สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จำนวนมาก(สำนักงานเขต
บางขุนเทียน, 2540 : 49-52)

กล่าวโดยสรุป ชุมชนในเขตบางขุนเทียนนั้น เป็นชุมชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่
ที่อยู่ใกล้ความเจริญ มีลักษณะเป็นทั้งพื้นที่ที่ทำการเกษตรกรรมผสมผสาน กับอุตสาหกรรม โดยมี
พื้นที่บางส่วนที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง และบางส่วนยังคงลักษณะเป็นชนบทอยู่ และยังเป็นเขต
เพียงแห่งเดียวในส่วนของกรุงเทพมหานครที่มีชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นป่าชายเลน ซึ่งอยู่ในส่วนที่
มีอาณาเขตติดต่อกับอ่าวไทย ระยะทางประมาณ 5 ก.ม. จึงเป็นแหล่งประกอบอาชีพที่หลากหลาย
แตกต่างกันตามสภาพท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งอาชีพด้านทางเกษตรกรรม การประมง อุตสาหกรรม ฯลฯ
และยังเป็นพื้นที่ที่ตั้งของสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก หน่วยงานราชการ
ต่างๆ รวมทั้ง โรงเรียน และสถานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่โดยทั่วไปในชุมชน